

Către: Dorin RECEAN
Prim-ministru al Republicii Moldova

Copie: Dumitru ALAIBA
Viceprim-ministru, Ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Veronica ARPINTIN
Secretar de stat, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Dumitru PÂNTEA
Director, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului

Ref.: Recomandări pentru Programul de stimulare a investițiilor inovatoare „373”

Stimate domnule Prim-ministru,

Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii (AIM) adresează prezenta scrisoare de poziție în urma apelului lansat despre necesitatea consultărilor publice pe marginea proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului de stimulare a investițiilor inovatoare „373”.

Apreciem eforturile depuse de către Guvern în dezvoltarea Programului „373”, care are potențialul de a sprijini și încuraja dezvoltarea și inovarea în sectorul întreprinderilor mici și mijlocii și după o analiză a proiectului de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului „373”, membrii AIM și-au exprimat următoarele comentarii și sugestii. Considerăm că aceste aspecte sunt importante pentru a asigura o implementare eficientă și de succes a programului, în beneficiul întreprinderilor mici și mijlocii:

- **Dreptul de acces la finanțare al tuturor întreprinderilor mici și mijlocii.** Programul 373 funcționează pe principiul *primul venit, primul servit*, acest lucru nu asigură în mod automat accesul echitabil și nediscriminatoriu la finanțare pentru toți solicitanții eligibili. Astfel, AIM consideră că este necesar să se dezvolte și să se promoveze un principiu clar de acces la finanțare în cadrul Programului „373”. Acest principiu ar trebui să asigure că toate întreprinderile mici și mijlocii care îndeplinesc criteriile de eligibilitate au oportunitatea de a accesa finanțarea oferită de Program într-un mod echitabil și nediscriminatoriu.
- **Maturitatea de cel puțin 3 ani a creditelor investiționale eligibile.** Stabilirea unei maturități minime de 3 ani pentru creditele investiționale eligibile poate fi considerată drept un factor limitativ pentru anumite categorii de antreprenori mici și mijlocii. Astfel, pentru a asigura o mai mare flexibilitate și a veni în întâmpinarea nevoilor acestora, este oportun să se propună un mecanism suplimentar pentru creditele cu o maturitate sub 3 ani.

Un astfel de mecanism ar putea fi implementat prin intermediul unui program separat, care să ofere sprijin financiar și suport pentru proiectele cu o durată de implementare mai scurtă. Acest

program ar putea acoperi nevoile antreprenorilor care se concentrează pe investiții cu rezultate rapide sau care au o planificare financiară pe termen mai scurt.

- **Eligibilitatea creditelor instituționale contractate anterior implementării Programului „373”.** O propunere valoroasă pentru îmbunătățirea Programului "373" este includerea IMM-urilor care au deja credite contractate de la EFP-urile care colaborează cu IP ODA sau ar trebui să existe posibilitatea refinanțării acestor credite prin intermediul programului.

Această modificare ar aduce multiple avantaje atât IMM-urilor existente, cât și programului în sine. Permițând refinanțarea creditelor existente, IMM-urile ar beneficia de oportunitatea de a obține condiții mai favorabile și mai avantajoase în ceea ce privește dobânzile și termenele de rambursare. Acest lucru ar putea reduce povara financiară asupra acestor întreprinderi și ar crea oportunități suplimentare de dezvoltare și inovare.

- **Consecințele înregistrării restanțelor mai mari de 60 zile la plata creditului.** Considerăm că ar trebui să existe posibilitatea efectuării compensării retroactive pentru beneficiarii care înregistrează restanțe mai mari de 60 de zile la plata creditului conform graficului de plăți indicat în contractul de credit.

Motivul principal pentru această propunere este acela că în mediul afacerilor pot apărea circumstanțe neprevăzute sau evenimente care pot afecta capacitatea beneficiarului de a-și onora obligațiile financiare la timp. Aceste circumstanțe pot include, de exemplu, fluctuațiile economice, schimbări în piață, probleme de producție sau alte dificultăți operaționale. În astfel de situații, beneficiarul poate întâmpina dificultăți temporare în efectuarea plăților la timp. Această prevedere ar oferi sprijin suplimentar și oportunitatea de revenire pentru IMM-urile care se confruntă cu dificultăți temporare în efectuarea plăților.

- În contextul dificultăților în efectuarea plăților, observăm că Programul „373” nu ia în calcul **situațiile de neexecutare a obligațiilor datorate unui impediment justificator.** Impedimentul justificator de neexecutare a obligației reprezintă o prevedere legală reglementată prin Art. 904 din Codul Civil al Republicii Moldova, care recunoaște că există circumstanțe care pot împiedica temporar executarea unei obligații contractuale și exonerează părțile de răspundere pentru neexecutarea sau întârzierea în executarea obligației. Acest impediment poate fi cauzat de evenimente sau situații neprevăzute și inevitabile, cum ar fi forța majoră, calamități naturale, restricții guvernamentale sau alte evenimente extraordinare care scapă controlului părților.

Prin urmare, sugestia noastră este ca Programul de stimulare a investițiilor inovatoare "373" să reglementeze și să țină cont de impedimentul justificator de neexecutare a obligației, conform legii și reglementărilor în vigoare. Aceasta ar proteja semnificativ beneficiarii programului și ar asigura o mai mare flexibilitate și protecție legală în fața unor situații imprevizibile și excepționale.

- **Clarificări pentru a evita ambiguitățile referitoare la eligibilitatea beneficiarilor.**

Punctul 13, alin (3) din Programul 373 impune obligația demonstrării că beneficiarul nu are datorii restante față de bugetul public național la data acordării creditului. În cazul companiilor cu capital străin, beneficiarii efectivi ar fi din alte țări și ar fi necesară demonstrarea că aceștia nu au datorii restante în țara lor de reședință. Programul ar trebui să specifice în mod explicit cerințele și documentele pe care beneficiarii din alte jurisdicții trebuie să le furnizeze pentru a demonstra acest lucru. Aceasta ar asigura transparența și ar facilita procesul de aplicare pentru acești beneficiari.

În ceea ce privește eligibilitatea companiilor cu capital străin, este important ca Programul să facă o mențiune expresă referitoare la acest aspect. Programul ar trebui să precizeze în mod clar că companiile cu capital străin sunt sau nu eligibile să aplice pentru Program, subliniind condițiile și criteriile de eligibilitate.

În încheiere, AIM ne exprimăm intenția de a participa la orice consultări ulterioare pentru îmbunătățirea Programului de stimulare a investițiilor inovatoare „373”. Suntem convinși că o colaborare strânsă între mediul de afaceri și autorități va conduce la rezultate pozitive și la consolidarea sectorului IMM-urilor în Republica Moldova.

Vă mulțumim pentru atenție și pentru eforturile continue de a sprijini antreprenoriatul și inovația în Republica Moldova.

Cu respect,

Liliana Busuioc
Director Executiv AIM